

изабрао :

г.г. В. Дучића, М. Симоновића, Д. Миловановића, П. Матића и општинског инжењера у комисију, која ће да извиди да ли је регулација ове улице потребна и да ли ће се моћи просећи без трошкова.

Бр. 37.

Г. Председник. На дневном реду је реферат нашег правозаступника односно заузимања земљишта на Лаудановом шанцу“ Он гласи :

„Питање о својини Лаудановог шанца, који је обележавао и граничну линију између општине Београдске с једне стране и општине миријевске, мекролушке с друге стране, — покренуто је у 1884 год. кад се мислило, да тај шанец буде трошаринска линија. Покренуто је онда, кад је тај шанец већ био порушен, заравњен, и заузет нешто од наших становника, а нешто од становника поменутих општина, који су се тим шанцем граничили.

На молбу општинског суда Управи вароши Београда, да закаже свима, који су што од истог шанца заузели, да заузето земљиште напусте, како би општина с њим као са својом својином могла располагати, позвани од полицијске власти, они који су шанец заузели, изјавили су, да је земљиште од шанца у њиховој државини од више година, а већина њих да има и тапије од тог земљишта, и по томе порекли су општини право на шанец.

Извиђајем пак на лицу места, увидило се, да се шанец на више места никако и не познаје; да је бедем скоро свуда порушен и поравњен; да је само на неким местима остало по неко цело парче земљишта, које је трњем обрасло, и које само личи на шанец; и да већина оптужених за заузимање, има тапије које су им издате од 1863 до 1884. год.

И према оваком стању ствари, полицијска власт није могла дати општини задовољења, него ју је упутила на грађанску парницу.

Полицијска власт и није имала законом основа, да од оптужених одузимање заузето земљиште, које је од толико година у њиховој државини, и на које већина њих има и тапије, па да општина у њеву својину враћа, пошто је то питање чисто грађанске природе; и с тога се противу решења полицијске власти и нема шта приметити.

И сад би општини предстајало да путем парнице тражи повраћај земљишта од оних, који су га заузели.

Ја не налазим да би и парнице довеле општини поволне резултате. За ово моје мишљење разлози су ови :

Пре свега треба начелно расправити питање о праву општинском на земљиште Лаудановог шанца, па онда улази и у питање о могућности повраћаја тога земљишта.

И ако Лауданов шанец није никако записиван у инвентар општинске имовине, ипак је природно да је и он то исто што и остала општинска утринна. Других доказа немамо до једино те претпоставке. И с гледишта тога могло би се узети да је Лауданов шанец општинска својина.

По да ли ће то гледиште бити меродавно и за наше судове, то је још питање, јер се за оваког рода предмете траже само писмени докази.

Но и да узмемо да ће и Суд усвојити горње гледиште, — ми немамо доказа о количини простора шанца, нити тај доказ можемо прибавити, јер шанца нема, и немајући тога, ми незнамо ни како ћемо на крај изаћи са онима, који имају тапије, од којих има и таквих тапија, које је издао општински суд, и које тапије могу послужити за доказ, да општина нема права на тражење.

Свакојачко је дакле врло сумњиво, да би општина путем парнице могла успети да поврати заузета земљишта.

Узимајући све ово у обзир, ја би мишљења био, да се не само ништа по овој ствари не ради но да се онима који још нису убаштињени, не стаје на пут убаштињењу ако би који од њих то тражио.“

Г. Црногорац. Ја бих био томе противан. Кад је већ доказано да су та општинска имања захватана како је ко хтео, као што стоји у акту правозаступника, онда не треба дозволити у будуће да се општинско имање тако одузима, него треба све до онда, док се не добије план целокупног општинског имања, са издавањем тапија причекати.

Г. Ј. Дилбер. Питам г. председника да ли је г. Зарић готов са рефератом комисијским ?

Председник. Он је поднео комисијско извешће, но оно није потпуно готово; још само неколико дана и г. Зарић биће с последним извештајем готов.

Г. Ј. Дилбер. Онда би могли да усвојимо оно што вели г. Црногорац.

Г. К. Петровић. Као што сте чули из реферата, та су имања заузета још 1863 године дакле пре 20 година а неки имају тапије које су потврђене и од општинског и од стране варошког суда. Али рецимо да те тапије нису потврђене варошким судом, онда потврђењем општинског суда призната је својина онима који имају земљиште у државини. За сажалевање је што пређашње општинске управе нису на то пажњу обратиле. Сад пак ја би био за то да се потпуно усвоји предлог г. правозаступника; јер, према овоме што је у реферату казано, јасно је да ни парница неће довести општини користи.

Г. М. Степановић. Реч је о имањима која су заузета од Лаудановог шанца. Ја држим да су та имања по одавна заузета, и они који су их заузели а немају тапије они ће се користити тапијама које други имају, и према томе ја би био за то: да се она земљишта, која су заузета уступе, и да се на иста издаду тапије; она пак, која се у будуће буду заузимала, да се не издају тапије. Ми имамо пример убаштињења једног имања Арсе Јелића који је то имање продао г. Вукашину за 850 дук. а међу тим тапија не показује никакве тачне границе. Држим да би у будуће погрешно било допустити да се тако граби општинско имање. Хоћемо ли допустити то, онда треба да сви међусобно поделимо општинско имање.

Г. К. Петровић. Ја не делим мишљење г. Степановића, да општина не издаје тапије, јер ако општина не хтедне да потврди тапије доћи ће до парнице; и општина ће бити осуђена; јер они држе то имање већ 20 год.

Г. К. Црногорац. Ја се слажем са целим актом г. правозаступника до последњег пасуса, у коме се вели да се и од сад не стаје на пут издавању тапија за заузето имање. То је тако изречено као да ћемо ми и од сад

пустити како ко хоће да отима. Ја сам само томе противан.

Г. М. Степановић. И сам сам одсудно противан издавању тапија на земљиште које се у будуће буде заузимало. Но она који докажу да то имање притежавају 20 и више година да им се тапија изда; онима који то не могу да докажу, да се тапија не даје.

Г. М. Марковић. Овде је реч о заузећу земљишта. Што се тиче законских прописа ја немам ништа више да кажем после онога што је изнео г. Петровић, али мислим да и ово постоји: зна се да тај шанац није на таквом месту да би дао велики интерес општини, већ на против стоји између приватних имања и нема никакве правилне форме, да би се по томе дало оценити гди је и у колико заузет. Имајући ово на уму, а и то да су ове комшије заузимањем имања, пре толико година, стекле на то законско право и ја сам мишљења да се тавима баш и ако немају тапије, ове не украте. Ово се односи само на Лауданов шанац.

Г. М. Степановић. Ја видим да г. Марковић жели да се оно земљиште, које појединим грађанима не припада као стечено право, изда њима пре него другима и вели, да општина не би била зна шта успела у парници с њима. То изгледа тако, да општина чини појединим милостињу, док ми сви имамо право на општјенска добра, јер корист од њих општа је. Али ако се онима који га држе, мора да уступе, ја би дозволио само с тим условом, да они што год доплате за такво заузимање земљишта а не да им се повлони.

Г. К. Петровић. Ја бих усвојио мњење г. Степановића и тражио да им се наплати, но пошто је та ствар већ била пред полицијом и пошто су се они одупрели тој наплати, јасно је да би општина морала то парницом да тражи а то би било исто као и кад би општина дигла парницу противу заузећа. Ствар је испрљена па да пријемо гласању.

Г. Др. М. Леко. По свој прилепа цео Лауданов шанац није заузет; то би ваљало констатовати, — па за она имања, која су у последње доба заузета, не треба тапије издавати. У будуће не издавати тапије без рачуна.

Г. Ј. Дилбер. Г. Председник је рекао мало час да је комисија, која је испитала шта је општјенско имање, свршила у главном посао, и да ће г. Зарић поднети за који дан и последњи извештај. За то бих ја био мишљења да се то одложи до реферата г. Зарића.

Г. В. Дучић. Ваља знати да ли је то граница општјенског атара или и иза шанца има општјенског имања јер га могу друге општјине себи да присвајају.

Г. К. Петровић. Ја не мислим тако о закључку реферата као што мисли г. Црногорац и г. Стевановић, јер у реферату стоји: „Узимајући све ово у обзир, ја бих мишљења био, да се не само ништа по овој ствари не ради, но да се и онима који још нису убаштињени, не стаје на пут убаштињењу, ако би који од њих то тражио.

Господо, пошто је напред у реферату казано да је се преко полиције тражило од лица, која су земљиште заузела, да иста општјина врате, а они на то нису хтели пристати, и пошто је према разлозима које је и право-

брвилац изнео, јасно, да ако општина не хтеде издати тапије, да ће доћи до парнице, после које општина мора тапије издати онда нема бојазни да ће се оно односити и на скорашња заузећа. И према томе ми можемо усвојити предлог правобраниоца наравно према онима који по закону имају право на убаштињење. У будуће пак општина треба да се постара да се не заузме не ни једно парче него ни једна стопа.

Г. Д. Милосавовић. И ја делим мишљење г. Црногорца, тим пре, што у акту нису наведена лица и земљишта која су заузета. За то би ја био мишљења да овај акт зауставимо до доласка реферата г. Зарића.

Г. К. Црногорац. Оно што до сад није убаштињено ја као одборник не могу дозволити да се за њ' издаје тапија, и ја скидам са себе сваку одговорност јер заључак акта гласи: „да се и онима који још нису убаштињени, не стаје на пут убаштињењу ако би који од њих то тражио“, — одакле оно што сам мало пре казао.

Г. М. Степановић. Слажем се са г. Црногорцем и одсудно сам противан томе последњем ставу у реферату. И ја скидам са себе сваку одговорност. (Чује се: да се одложи.) Како је дебата овим била исцрпљена — одбор је

РЕШЕЊЕ:

да овај реферат причека док комисија, која проучава општјенско имање, не поднесе реферат и констатује шта је право општјенско имање, а шта државно и приватно, па онда да се изнесе на дефинитивно решење; докле пак општјенски суд да одложи давања тапија, свима онима, који су са својим имањем у суседству са Лаудановим шанцем.

Бр. 38

Председник. На реду је лицитација за набавку материјала за зидање гробница на новом гробљу. Набавка цигаља остала је на Браћи П. Ђорђевића по 38 дин. 1000 ком., песка на Николу Трумаћа по 8 дан. куб. мет. и цемента на Јов. Глагоровића по 36-90 дин. од 100. кгр. Лицитација је држана 13. о. м.

Г. М. Симоновић. Што се тиче зидања, ја држим да би гробнице ваљало зидати цементом, јер ако се зидају кречом онда ће вода у њих да уђе те се не би могле да отворају кад год би затребало.

Г. Председник. Шеф општ. лекара поменуо ми је да је боље зидати кречом, јер онда тела брже труну, а и ваздух се од трулежи не квари.

Г. Розелт. И ја мислим да је боље зидати цементом.

Г. М. Симоновић. Против зидања кречом говори и то што су на старом гробљу многе гробнице проваљују а то за то што су кречом зидане.

Г. М. Степановић. Ја држим да би онда најбоље било да се те гробнице зидају „портланд цементом“ само ако не би то много коштало (кошта много).

Г. Ј. Дилбер. Да се не штеди креч. Дobar малтер вреди много.

По саслушању протокола лицитације као и услова одбор је

одобрио :

ову лицитацију изузев цемент; а у исто време закључио да се распише лицитација за креч, па гробнице да се издају малтером.

Бр. 39.

Председник. Г. Ф. Розелт у име свих становника моли да се дозволи да засаде дрвеће у улицама „сјеничкој и писарској“ (да се одобри)

По прочитању молбе, одбор је

дозволио :

да се у улицама „сјеничкој и писарској“ може засадити дрвеће по мишљењу и реферату инжињера.

Бр. 40

Председник. На дневном је реду акт Петка Стојановића баштована „код три кључа“ који моли да се процесу код винограда други пут, давајући, у размену за општинско, своје парче земљишта

Према томе одбор је

изабрао :

комисију од г.г. Ф. Розелта, Јосифовића, Ђ. Хаџа Живковића (змета) Јоце Божића надзорника и општ. инжињера да изађе на лице места, поднесе реферат, а са овим рефератом причека се на извешће мешовите (држ. општинске) комисије,

Бр. 41,

Траже се уверења о владању и имовном стању :
Одбор

изјави :

да су: Владимир Стојановић непознат; Адам Генор пекар валфа и Моша Минда непознати; Јосиф Месарош бив. санитар. војни потпоручик непознат; Лука Зеџ непознат; Бура Маџаревић дечко непознат; Борђе Станић и Крета Секулић непознати.

Г. Председник. Кварт таразиски враћа уверење Арона Тесте, за кога је одбор изјавио да је непознат, с молбом да се на сваки начин дозна владање његово.

К. Петровић. Да решимо да суд општински дозна каква је владања, па како се уверење добије тако и да пошље.

Г. Председник. Примате ли да општински суд сазна његово владање (примамо).

Састанак је закључен у 7 сати.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Седница. Ове недеље није било одборског састанка.

*

Регулација. Комисија, која проучава како треба да се регулише бара „венџија“, поделила је извештај у два мишљења.

Слаже се цела у томе: да се, почев од „споменичке „напред жељ. зграде, отвори нова улица, која би упоредо са „жељезничком“ ишла до „три

кључа“ и ту испред зграде дунавског монопола престајала.

На другој страни — земљишту између новог насипа, параносовог хана и позадне стране имана са замалске улице, већина комисијска предлаже: да се цео тај простор парцелира и парцеле распродаду; докле мањина мисли да би од тог земљишта требало оставити за пијацу половину а другу половину парцелирати.

Већина предлаже да се мала пијаца измести на простору између ж. станице, Саве и насипа; а с тиме се не слаже мањина што налази, да ће тај део требати за везу обале са жељезницом.

Улице: она иза параносовог хана и друга до шоповићевог куватила — пошириће се.

*

Чистоћа. Санитетска полиција поштрила је наредбе за чистоћу. Ми скрећемо пажњу грађанства на околност да се све препоручене мере клоне само општем интересу, очувању здравља и да с тога не треба чекати да власт чини и најстрожије кораке

У опште код нас се у потребној мери пази на чистоћу само кад наступи опасност а заборавља се да је редовна чистоћа баш та, која најпре и најсигурније отклања опасност од заразних болести.

Пре но што гране пролеће, треба да је испражњен сваки нуџник и очишћена свака помијара.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ

(париском „Солеј“-у)

Петроград 10 феб. (п. н.) 1887.

Ветар који у овом часу дува не носи рата — бар не тако скоро рата. У војничким круговима петроградским сматра се да је велика борба одгођена до пролећа 1888 год. Доста је, међу тим, ако кажемо, да, ако се јавно мњење мало и утишало, грозничава живост и даље влада у војном министарству. Говори се о сазивању резервиста, по примеру који нам је Немачка дала. Говори се и о позивању под заставе, ради летњих маневара, неких 100.000 ополчената. Војска, која је већ концентрисана на граници Влашке и Аустрије, при свим противним тврдњама, није враћена у своје гарнизоне, него је још тамо. Осим тога, на пољској граници подижу се нова утврђења у басену Висле и околна Њемена. Најзад, у радионицама Туле навалило се да се доврши наоружање руске резерве. По општем уверењу војених стручњака, Русија ће бити, на годину, савршено спремна за бој; па, како се исто може рећи и за Немачку и за Француску, то сваки долази овде до закључка: да ћемо уживати мира још за једно тринајест или четрнајест месеца, — Ево у осталом како је и фриволни и лакоумни

део престоничког становништва, које се тренутно узбунило беше пред страшним гласовима са Запада, сада опет нашло своје старо место безбрижно. Зимска сезона у пуном је јеку. Свуда, сами балова и светковине, и то, у пркос жестокој кризи економној, коју статистика довољно истиче али на коју нико ни главе не окреће. На уво хоће да се шане, да се можемо надати ниҳилизму, али после онога што смо видели од 1878 до 1881, ни то не може заталасати нашу изветшалу генерацију. Кажу, да су и неке компромитујуће хартије нађене у гардијско-мрнарској школи, и да је више њих официра и академица из гарде ухапшено. Неке песимисте прете нам чак и са радничком буном у Москви, — по што тамо међу радницима влада крајна беда, али мени се чини да су ова пророштва у најмању руку прерана.

У Петрограду, за овај нар, имамо велика догађај у одбијању, од стране царског савета, реформама које је пројектовало министарство правде. Либерали, западњаци, с правом честитају себи овај неочекивани успех. Вама ће већ бити познато да се ствар тиче увидања, или бар, поткресавања једног од ових биљака које највише на част служе расадничком духу Александра II-гог. Фанатички обожаваоци старине тражили су да се укине порота, и поврате самовољни судови које је власт пређе постављала. Од ово три године то крупно питање страшно је занимало и штампу и публику, нарочито, у унутрашњости. Ну, ма колико да се полагало на савршено укинуће пороте, министарство ипак није имало куражи да тражи прост, бруталан, повратак старим, народу мрским, уставовима. Оно се задовољило да предложи само две реформе, — прву, по којој се суђење државним чиновницима за дела незаконитости ил насиља одузима поротницима, и поверава судској комисији од власти постављеној у коју би имали ући представници разних друштвених редова. То је другим речма, она стара чиновничка неодговорност, која доста налици на оно што се у Француској зове „75 ти члан устава од год. VIII.“

Као другу реформу, министарство је тражило, да се јавност судских прегреса, ако не увине а оно бар, добро ограничи. Приступ у судске сале имао би се према томе строго забранити, и то 1-во ми-варима (што се даје разумети) 2-го ђацима без разлике, и 3-ће женскама. То је, дакле била она дво-струка реформа о којима је царски савет од ово три дана имао да већа. Са већином, пак, од неке дважестине гласова предлог је одбијен или бар тако измењен, да се порота не може укинути, ни јавност суђења прекинути ни ограничити без претходне нарочито мотивисане одлуке савета, а по са-слушању свију одсека његових. Очеvidно овако решење је колико и чисто и јасно сарађивање по-двесеног предлога.

Поводом горњег предмета нека ми је слободно рећи коју и о растућем утицају овог великог др-

жавног тела под садањом владом. Оно је мало по-знато у иностранству, и овде носи име „царског савета“. Њега чешће упоређују са француским „државним саветом“ али у самој ствари ту никакве сличности нема. Француски „државни савет“ пре би нас могао подсетити на овдашњи „правитељствени сенат“ — но који у истина врло мало правитељствује, и све што чини то је, да даје савете нашим министрима у спорним питањима. На против, сасвим друго је нешто „царски савет“ који улази у битни механизам и организам владе. Царски савет може прилично да нас потсети на тело које је у Риму под Августом носило име „царске конвисторије;“ а лица у многоте и на оне „велике савете“ старих краљева Француске, које је завоео или боље рећи, преустројио Карло Седми у време ослобођења од Инглеза. Чланове руског „царског савета,“ бира и поставља лично сам цар. Они су непокретни или готово непокретни, осим у (више но ретким) случајевима каквог престапа. Они се регрутују из редова најоданијих слугу државних, као високих управних личности, старих министара, најславнијих генерала и главних нотабилитета провинције. Њихов број, и овако неограничен, само је растао од дола-ска на владу садањег цара. То је, дакле, једна врста званичне скупштине чија се већања држе у тајности, али чије одлуке пробијају у јавност. Кад је оно пре шест година несретни цар покојни Алек-сандар II-ги, помишљао на увођење парламентарних уставова у Русији, он је хтео да чланови до-њег дома излазе из губернијских „земстава“ (скупштина) а *правитељствени сенат* да узме улогу горњег дома. Днас је сав утицај сената прешао на царски савет, ту праву скупштину првака, која ево тежи да постане и нека врста парламента по сили цар-ска указа.

У осталом, тај руски царски савет у скоро ће бити позван да даде своје мњење о реформи казненог поступка, која је задахнута са свим противним духом од онога који вејаше у горепомену-тој реформи судској. Нов законик као да ће се осни-вати на оном ултра-либералном начелу, које често истичу руски правници, а имено: да је историја казни у исто време и повесница њеног прогресивног ублажавања. Већ, законик од 1845, и то ма да је израђен под строгим царем Николом, осетно је умекшао кору законика од 1832. Тако на пример, у њему је сведен број година тешке робије, а друга војничка служба укинута као казнено сретство. Нај-зад закон од 1884 свео је и онако ретке случајеве осуђивања на тешку робију, док је у исти нар у-кинуо и робијашнице а смањио и број заточења.

У новом (садањем) законнику налазимо, као за примену искључиво означене, следеће казни: 1-во смрт, 2-го тешка робија, 3-ће заточење. 4-то де портација. 5-то затвор, 6-то притвор, 7-мо глоба. *Смртна казна остаје тек привремено и искључиво за најопасније политичке кривце, као за атентате на цара.* Дотични правници дају ту израза и нади да

ће се по жељи исказаној још у прошлом (осамнаестом) веку од стране царице Јелисавате Петровне, смртна казна у скоро са свим избрисати из закона руског. И изгнанство у Сибир, са којим су тако ужасне злоупотребе чињене такође ће се укинути. Ово је велика иновација и велики напредак. Одавна је изгнанство изгубило сву практичност своју као казненa мера: јер су се и сељак и богат трговац брзо прилагођавали животу сибирском. С њим су тамо односили и опаке им напике, а у миру уживали плодове својих грехова и преступа. Томе је ваљало једном на пут стати. Заборавити се пак, не сме, да проста и привремена депортација остаје за извесне и одређене случајеве без губитка грађанске части. Тако, на пример убице својих противника у дуелу имају се осуђивати на оваку казну (просту депортацију) а која се у пројекту самог закона крсти именом „привилегисане.“

После заточења долазе тавнице за одрасле. Но и ту најопаснији случајеви строго су ограничени на највише десетогодишњу казну; и само за првих шест месеца тавничка мера је буквална.

Даље по реду долази за кривца *aus* од најмање две педеле па до највише две године. Затвореници нису ни у колико измешани и одвојеност је правило.

Притвор остаје и даље за извесне категорије чиновника официра, ђака и т. д.. Најзад, *глоба* је у много случајева јако смањена, тако, да силази на богателу од пола рубље (или динар и 25 п.)

Од своје стране, штампа је у опште веома лепо примила овај пројект казнене реформе — ма да налази да он још није довољно упрошћен. Већина криминалиста изјављује жељу да се и у Русији, као у Инглеској и Немачкој, сведе број казни на три врсте, а имено: на смрт, тавницу и глобу. Има их прилично (међу правницима) који сматрају да су и ове две последње казни, тавница и глоба, довољне, и да смртну казну треба сасвим укинути. Доиста, ова претерана благост изгледаће чудна нашим Французима, навикнутим на строгости неумитна им законика. Али на уму имати ваља да, ако изгреди и јесу врло чести у Русији, и трговачке преваре небројене — с друге стране, опасне кривике веома су ретке. Убиство, на пример, овде је догађај о коме се говори по неколико недеља с једног краја царевине на други. У десет година не деси се у престоници ни један пут да је когод ноћу био напастован. Овај је народ доиста благе нарави и укидање смртни казни није ни уколико умлскило број злочина.

Дакле, промислите мало о овоме — о! ви Паризлије, ви размажена децо Јевропе и целога света — и добро упамтите: да је сигурније путовати преко сињих степа руских, или и у глуво доба најдужих ноћи зимских, јурити по пустим и злогласним квартовима Петрограда, него ли и једном проћи кроз ваше спољне булеваре између два и четири часа у зору.

КАРАКТЕР

(по Смајлсу)

VIII.

Домаће васпитање.

Потоцима што окрећу воденице света врела су на усамљеним висинама. Хелпо.

У разговору са госпођом Кампан, Наполеон I. примети: „како стари систем наставе ништа не ваља“ па упита: „шта би још требало па да се народ може честито васпитати?“ „Мајке“ (требају) — одговори госпођа Кампан. Цару паде у очи овај одговор и он се одава са: „тако је! У тој једној речи лежи цео систем васпитања. Аманет вам, дакле, госпођо, васпитање будућих матера!“ Еме Марген

(Наставак.)

Али, ако мајка може јако да утиче на песничку или вештачку душу свога детета у добром правцу, а она може на њ да утиче и у злом, Такав пример имамо у лорду Бајрону чија се прека нарав, застрашеност пожуда, пркос у преступању граница и пакосно срце, у великој мери ставља у грех његовој бесној, суровој и тврдглавој матери. Она је чак сина свог корела за наказност састава му *) и често се дешавало, да у љутим свјама које су се међу њима рађале, она дохвати ватраљ или машице и баца их за њим да га стигне. (За њу се прича и да је умрла у љутини у којој је пала по прочитању неке „контe“ тапепирске) Доиста, овако не природно васпитање морало је дати овај нездрав и правац Бајронову животу; и ми га после видимо где и као велики човек, носи у себи отров који је на материнском крилу посисао.....

На исти начин, и ако у другом виду, налазимо карактер мајке славнога глумца Фуа оличен у сину јој. Ма да је била наследница великог богатства, она све то слисти и најзад дочека да, са дугова, и хапса допадне. Из оваког једног положаја она је сину Самујилу, који јој је од глумачке му зараде сто фувата годишњег издржавања давао, ове редове писала: „Драги сине! матер су ти за дугзатворили, дођи и избави ју.“ Одговор синовљач био је са свим карактеристичан, јер је гласио: „драга мајко! и ја сам ти у аиси; па ћеш веровати да ти се не могу по дужности одазвати.“....., Неразумна мати у стању је и даровиту децу да исквари, будећи у њима нездраве амбиције. Тако, за Ламартинову мајку кажу да га је васпитала у са свим погрешним појмовима живота, односно, у школи оног еентиментализма, од кога је он и по природи већ много имао. Као материна маза он је дочекао да буде и маза своје земље, али и да сврши као жртва заноса и раскошлука — јадно и жалосно. Његов животописац Сент-Бев вели о њему: „да је непрестано био обасипан најбогатијим даровима, но које он није умео ни мало чувати, већ их је расипао и лево и десно — тако — да једини дар који му до смрти остаде беше неисприни дар говора — онај чаробни глас у чије је музичне жице он до последњег часа ударао!....“

*) Бајрон је био саяат рђен.

Ми смо већ говорили о мајци Ђурђа Вашингтона као о једној изврсној домаћици; али такво једно благо није само сагласно са правим женским позивом, већ је у неку руку неопходно срећи и напретку сваке честито уређене фамилије. Рачунске навике не траже се само у трговини већ и на сваком пољу практична живота — свуда гди има шта да се уреди и уради. Са те стране, кућа и фамилија је толико исто једна *радња* колико и какав дућан или магацин. Ту треба тако исто имати и методе, и реда и начива; а бити вредан, чуваран, тактачан и свестан свега за шта је што. Дакле, и жене које хоће да успеју у животу — а под успехом ми разумемо ако хоће своју кућу срећом да испуне — морају научити да буду жене од разума.

Међу тим, мишљење које је до сада владало, као да се у томе састојало, да такве (рачунске) ствари нису за жене, већ да су рачуви и радње мушке и само мушке бриге. Г. Брајт је у своје време начелно разбио ову заблуду кад је казао: „добро научи дете рачуница, па си га направио човеком.“ А како то? Тако, што си га онда научио и методи, и тачности, и вредности, и размерима и односима у опште. Ну, колико девојака има које рачуници учимо? Врло мало, доиста. Па шта бива? Бива то, да кад се девојка уда, и постане газдарицом, она не уме ни две цифре да помложи, — никада не може да ухвати рачуна колико колико прима ни колико троши — што, дабогме, излази на погрешке и штете, па, следствено, и на домаће војне и несреће.

Метода је душа сваке радње, а од битне је важности за сваку кућу. Нити се икакав посао може урадити без методе, која условљује једну чисто рачунску врлину, а то је: *тачност*. Ако жена није тачна — што значи ако јој ништа на време није готово ни урађено — она ће при свој доброј вољи да угоди, нагнати мужа да мисли противно. А шта из такве једне погрешке може да изађе — и сувише је познато.

Понављамо, женској страни потребни су рачуни и рачунске навике колико год и мушкој. У кући и фамилији то је таква и толика потреба да ју ни сама брачна љубав не може да замени. Гола љубав је, као и нагон нешто о чему нико не треба гарочито да се брине, и за шта никоме никаква школа не треба. Не стоји тако и са памећу, која ваља кућом једном да управља, и без које куће не може ни бити. Здравље дечије на прилику, благо је које је Бог мајци поверио; по самој физичкој природи умне и душевне сваге су једно у друго utkане. Сад ако мајци нису познати природни закони, она их не може ни применити на здравље своје деце; а гди тога нема ту је и најнежнијој материнској љубави награда дечији гроб. Управо, како се и даје објаснити оно страшно умирање наше деце (у Инглеској)

испод пет година — које износи трећину *) — ако не познатим незнањем и неумењем наших жена у свему што се тиче примене природних закона на људско здравље. — Нити ћемо ми што друго до сушту истину изрећи, ако овде још додамо да је Бог и жени памети дао: е да би се од ње вајде видело. Она није намењена да буде бесловесна машина, као што није позвана да буде лепа лутка човечије доколице. Она је на овом свету и себе ради колико и другог ради; а велике и озбиљне дужности, које њу у животу чекају, траже од ње и мудру главу као год и топло срце. Не велимо да оне лепе вештице — на чије се усавршавање данас толико драгоцену времента троши — не стоје лепо женској младости и лепоти, али то није највиша, јер није најреалнија задаћа ни мајке ни домаћице. Ако ишта, ова је (задаћа) далеко пре изражена у оној изреци старих Римљана којом су се они служили кад су коју жену хтели највише да похвале: „то је благородна домаћица, која чува кућу са преслицом у руци.“ (*Domum mansit, lanam fecit*). У наше време чује се изрека: „онолико хемије колико лонац да проври, и географије колико да се зна гди је која соба — а даба ти сва друга наука.“ Бајрон, чије су симпатије према женској страни биле веома незгодне врсте — чак је исповедао, „да жену ваља ограничити просто на кујну и библију.“ Наравно, да је овакав поглед на женски карактер и образовање глуп, као што је тесногруд; али није боља ни она друга крајност која управо, од женскога хоће да направи мушко, и тражи да се жене надмећу с људма и у бесној и бездушној борби за власт, положај и новац.

(Наставиће се).

ПОДЛИСТАК

СРБИЈА

у

ДЕВЕТНАЈЕСТОМ ВЕКУ

НАПИСАО

Сен-Рене Таљандије

ПЕТИ ДЕО

Пад кнеза Милоша.

I.

Династија Обреновића оснива се у паточ Русији и постаје подзрива у Петрограду. — Руске интриге у Србији. — Спор око београдских утврђења. — Позив да пресуди, цар Никола осуђује Милоша и одржава турске ермије у српској престоници. — Улога Милошева у бошњачкој буни. — Срби потурченици и Срби Хришћани. — Политика кнеза српског између руског цара и турског султана.

„Ви сада имате наследнога кнеза — честитам вам!“
Са овим речма примио је цар Никола депутате Милошеве

*) На жалост већи проценат но и код животиња, чији се млади одрже у животу много боље. — Смајс. —

У скоро после прокламовања *хатмшарифа* који осветља победу кнеза српског. Па да ли је ова честитка била искрена? Депутатима — Авраму Петронијевићу и Цветку Рајовићу — учинило се као да је цар то рекао гласом мало подругљивим. Свакако, исту такву (проницну) честитку добили су и од једног министра руског, државног саветника и шефа азијског одељења г. Родофиника. Из његовог говора пробијао је неки притајени немир, а показивало неко изненађење осветљено лаким но горким осмехом. Све се то, пак, дало превести на ово: „Ха! ви *побеђујете* без нас; ви мислите да можете без нас... узмите се на ум!“

У осталом, оба Србина беху врло лепо примљена у Петрограду. Већ, зна се колико Руси умеју да задобију своје госте. Обасути пажњом и окићени орденима, а уведени чак и у кругове руског племства са сваком препоруком, Петронијевић и Рајовић просто бише очарани. Они ту заборавише и ону шалу првога дана, и осетише се само у милости.

Што се политике тиче, царски дипломати нису много муке имали да тачно сазнаду, право расположење кнеза српског. Већ тада они добро предвиђаху да се Милош неће дати тако лако употребити од Русије као оно влашки и молдавски господари. Из нехотичних исповести српских депутата јасно им изађе, да тај страшни човек, тај лукави, врељни, славољубиви Милош, који тако суревљивим оком бди над независношћу своје земље, да он у даној прилици може да буде чак и непријатељ руске политике. „Од тог тренутка“ — вели један дубоко посвећен човек у тајне ове историје — Руси *добро* узеше Милоша на око, почеше стварити му тешкоће у земљи и тражити из далека пута и начина да га оборе^{*)}

Што се тиче самога пада кнеза Милоша, било би и сувише zgodно за аполитичаре његове да исти (пад) објашне простим непријатељством Русије. Треба имати на уму и мане деспота. Историја ће, доиста, потврдити, да је Русија имала великог удела у катастрофама које ћемо овде испричати. Русија је имала интереса да Милоша уклони, и да отуда користи извуче. Али, опет не заборављајмо: да, ако је Русија и оборила Милоша, Милош је баш био тај који јој је оружје сковао. Бравити кнеза Милоша простим окривљавањем московске дипломатије, значило би изазвати са свим готове рекриминације; јер, на послетку, факта су ту; зна се какав је био Милош, видело се, да је и сам долазио до нужде да тражи опроштаја за свој деспотизам из призрења према заслугама које је земљи учинио; па опет, чим се осећао безбедан, а он је пуштао старој својој нарави на вољу. Ми овде нити хоћемо да правдамо Милоша ни да умаљавамо улогу руске политике. Ништа природије но да осивач српске кнежевине има и присталица и противника на мегдану на коме је своју снагу развијао; али за нас, као прости посматраче из даљине, постоји само један интерес, а то је, жеља да сазнамо *истину*: е да би у исто време могли провићи и руске политичке планове у источној Јевропи.

Дакле, нама се чини да *једно* стоји као осведочено, а имено: да су Руси, и аберманском конвенцијом и ха-

типерифом од 1830 год. хтели, *али само донекле*, да по-служе ствари Срба; не дајући им никако да сувише порасту. Осивање династије Обреновића постигнуто је без њихове заслуге, или још правије, у пркос њима. За то, чим Милош уђе у Београд као господар — ето ти читавих батаљона агената руских са задачком надзора над њим. Рекосмо надзорника; но да ли та реч довољно казује — кад ти људи већ беху његови цензори, а сутра ће му бити и ривали. Читалац ће се опоменути како су старе војводе из борбе за независност, како су другови Карађорђеви, као и он 1813 у очајању прешав Дунав, напли склоништа у Русији. Влада руска их је наместила у јужним провинцијама својим, у Бесарабији нарочито, и одредила им ту доста лепе пензије. Само место (Бесарабија) било је добро изабрано, јер су се одатле они могли према приликама употребити, и као посматрачи и као посредници и *како* авангарда преко Дунава — једном речју, — како год догађаји буду захтевали. Дакле чим султан Махмуд признаде Милоша за наследног кнеза Србије, петроградски кабинет даде бесарапским емигрантима на знање: да је час њихова повратка у постојбину куцнуо. Политичко стање Србије било је тада већ осигурано и кнез Милош прими их све, на препоруку руског цара, и даде им ухљебија. Управо, каквог је смисла и могло гмати даље постојање такве једне емиграције? Људи се, доиста, и врате али, као и сви емигранти, заборављајући да су друга времена настала, да активна звања припадају онима који су у земљи остали и седамнајест година под теретом стењали — велим — они *се* врате са свим својим амбицијама, зачуђени и увређени што нису више први у својој земљи.

На челу ових стајао је стари Јаков Ненадовић, јунак од 1804 год. и један од оних војвода који су и са мом Карађорђу смели диктатуру спорити. Милош га прими даде му кућу, земље, воденице у Ваљеву, — столици његове некадаше и јуначке војводине Сину његовом, Јеврему буде поверена војена команда нахије, а сви остали буду примљени са истом благонаклоношћу, ма да никоме не буде дата стара власт ни наслеђе на које су они наде полагали. Милош *ни* по што није хтео дати да васкрсну стари спахилуци из првог доба. Он је у осталом одмах провидео и тајне намере Русије, и знао је: да ће ови гости које му она тако журно шаље само увећати број његових непријатеља. Ваљало је, међу тим, примити их владалачки, пуне шаке и без свака страха али у исто време држати их мало по даље од себе и мотрити на сваки покрет њихов

Да је Милош доиста прозрео у смерове Руса за доказ нам служи и то: што, при свом наваљивању њиховом, не хтеде отворити врата Србије удовици и сину Карађорђевог. Он им је уступио један богат спахилук своју у Влашкој, и слао из сопствене касе годишњу пензију, али све то под условом: да се сами одреку сваке наде на повратак. Дабогме, да је Милош хтео са овим да извуче племениту удовицу из средине партијских интрига, та да се у случају какве завере или буне не мора светити над једним славним, земљи вазда драгим, именом. Догађаји су пак као што ћемо видети, и сувише оправдали ове слутње и предохране кнеза српског.

(наставиће се)

*) Види „Essai historique sur les révolutions et l'indépendance de la Serbie“ доктора Куниберта, на кога се ове већ више пута до сада позвали.

гајнику „Уједињене омладине“ „Сими Наумовићу, трговцу
кнез Михајла улица.

Из правила, које се предају јавности, видиће сваки
уређење овога удружења.

Управни одбор
„Уједињене Омладине“*)

*) Умољавају се сви српски листови да овај позив изводе пре-
штампати.

П Р А В И Л А
„УЈЕДИЊЕНЕ ОМЛАДИНЕ“

I.

Име и Циљ.

Чл. 1. Омладина у Београду, угледајући се на дру-
штво „Св. Саве“, оснива друштво под именом „Уједињена
омладина“, са седиштем у Београду.

Чл. 2 „Уједињена омладина“ оснива се у цели, да
потпомаже друштво „Светог Саве“ у његовој задаћи: ши-
рењу просвете и неговању националних осећања и врлина у
српскоме народу.

II.

Пут и средства.

Чл. 3. Друштво ће своју задаћу вршити:

- а) моралним и материјалним помагањем подuzeћа и одлука, које буде предузимало и издавало друштво „Св. Саве“, у оквиру своје цели; б) јавним предавањима и забавама у српскоме духу; в) оснивањем књижице и читаоница; г) издавањем популарних списа и обавештавањем, чега би била последица, да се из средине „Уједињене омладине“ одгаје непосредни носиоци ове мисли која је истакнута у програму друштва св. Саве.

Чл. 4. Друштва су материјална средства:

- а) улози чланова утемељача;
- б) улози редовних чланова;
- в) приходи од забава,
- г) приходи од списа;
- д) добровољни прилози и завештања.

III.

Чланови друштва

Чл. 5. Члан друштва може бити свако лице, кад испуни један од услова из чл. 6-ог ових правила.

Чл. 6. Чланови су:

- а) *утемељачи*, који у један пут или најдаље у року од годину дана уплате — шесет динара, — један пут за свагда.
- б) *редовни*, који улажу годишње по три динара.

Чл. 7. Оставља се могућност, да једно исто лице може бити утемељач и редовни члан, али са правом једнога гласа на скупштинама.

Чл. 8. Сви чланови имају једнака права на учешће у свима одлукама на друштвеним зборовима и на бесплатно посећивање књижице, читаонице и јавних предавања:

IV.

Управа

Чл. 9. Друштвом и друштвеним пословима управљаће *управни одбор*, који је представник друштва и састоји се

из председника, потпредседника, благајника, књижицара деловође и десет одборника.

Чл. 10. Управном одбору придају се још пет лица, изабрани скупштином на годину дана, као заменици.

Чл. 11. Круг рада управнога одбора, обележен је чланом 2-гим, 3-ћим и 8-им ових правила.

Чл. 12. Управни одбор решава већином гласова а одлуке су му пуноважне, кад је у решавању учествовало најмање осам чланова.

Чл. 13. На место оних одборника, који су спречени било осуетвом, болешћу или послом, зваће се у одборске седнице потребан број заменика, који учествују с оним истим правом, као и чланови одбора.

Чл. 14. Управни одбор изабраће поверенике, где нађе да је потребно, с којима ће радити на остварењу друштвене задаће.

Чл. 15. Управни ће се одбор старати да изради трајну везу са друштвом св. Саве и да ту везу одржава, ради сагласности у раду.

V.

Скупштина

Чл. 16. Сваке године на Духове, састаје се скупштина, с правом:

- а) да саслуша извешћа управнога одбора, о раду и кретању друштва у свима правцима и о томе донесе одлуку;
- б) да бира управу;
- в) да бира контролни одбор;
- г) да чини измене и допуне у правилима;
- д) да решава о предлозима појединих чланова.

Чл. 17. Управни ће одбор на месец дана раније објавити састајак скупштине у званичним новинама.

Чл. 18. Ванредна скупштина састаје се онда кад одбор нађе да је потребно или кад захте једна четвртина чланова, било писменом пријавом управноме одбору, било предлогом у званичним новинама.

Чл. 19. Скупштина решава већином гласова.

Чл. 20. Скупштина не може радити ни доносити одлуке какве без $\frac{2}{3}$ чланова.

Чл. 21. Ако на скупштини не буде довољан број за решавање, онда се после месец дана понова састаје и тада не вреди ограничење из чл. 20-ог ових правила.

Чл. 22. Скупштина бира из своје средине три лица за преглед претходно годишњих друштвених рачуна, која ће свој извештај најдаље за месец дана после скупштине јавим путем објавити.

VI.

Престатак друштва

Чл. 23. Буде ли скупштина сазивана, да решава о престанку друштва, онда се мора објавити да је то на дневном реду.

Чл. 24. Решење скупштине о престанку друштва биће пуноважно кад $\frac{2}{3}$ од присутних чланова гласу за то свој глас.

Чл. 25. Ако друштво, ма из каквих узрока престане, цело имаће друштвено припадње друштву „Св. Саве“, а ако ово не буде постојало, онда ће припасти првоме друштву, које би се основало са оваком задаћом.

Чл. 26. Ова правила важје од дана, када их надлежна власт потврди.

Београд 8 новембра 1886 год.

деловођа

Бранислав Ђ. Нушић

председник

Никола П. Николић

потпредседник

Веселин Д. Радић

благајник

Јов. М. Тадић

књижевничар

Војислав Јов. Илић

чланови одбора:

Петар Анђелковић, Сретен Ковачевић, Трифун Стевановић, Стеван М. Димитријевић, Прока Зечевић, Љуба Мартић, П. Павловић, Андреја Кнежевић, Коста Арсенијевић, Милорад П. Николић и Филип Вујић.

Министар просвете узима на знање ово удружење омладине у Београду, коме задатак потпомагања просвете народне не прелази границе државних закона. А посебни одбори, који би се образовали ван Београда, ваља да се јаве својој месној власти.

12 децембра 1886 год.

Министар

просвете и црквених послова

Мил. Кујунцић

СТЕЧАЈ

При општини вароши Београда упражњено је место првог инжењера, коме је буџетом регулисана плата на 5.004 дин. год.

Ко је вољан да се све службе прими, треба да се са документима о спреми својој обрати Суду општинском до конца Фебруара т. год.

Изабрани биће одмах извештен а осталима ће се вратити документа.

Од стране Суда општине вар. Београда 28 јануара 1887 год. АБр. 75.

Општини вар. Београда потребан је још један стални инжењер, коме је општински одбор буџетом утврдио плату од 3000 дин. годишње.

Према томе позивају се сви они инжењери који би се хтели општинске службе примити да се са документима о спреми својој обрате општинском суду до 1-г а избор извршиће се најдаље до 15-г фебруара т.к. године.

Изабрани ће се одмах известити, а осталима документима вратити.

Од стране Суда општине вар. Београда АБр. 1992 — 31 Децембра 1886 год.

НАЗНАЊЕ

Општински Суд сматра за потребно и опет скренути пажњу грађанства на то, да извожеће ђубрета из варошких кућа и зграда имају право да врше само концесионари браћа Г. Стојишићи.

Они имају у дужност да из сваке куће изнесу недељно по једанпут све ђубре које се накупи. Ме-

сечно за сваку партију кираџија дужне су газде тачно плаћати концесионару 60 дин. пара; али за то је концесионар обвезан и из авлије износити, а не само са капије узимати ђубре.

Према решењу министра унутрашњих дела од 18 Септембра пр. год. С.М. 5740, којим је решењем оснажена концесија за изношење ђубрета, сопственици зграда дужни су пријављивати концесионару све партије својих кираџија, да би избегли одговорност која их постижава на случај неизвожења ђубрета или неуредног плаћања таксе.

Од стране Суда општине вароши Београда 25 Новембра 1886 год. АБр. 1887. год.

ОБЈАВА.

На дан 18 тек. мца од 2 до 5 сати после подне, држаће се у канцеларији инжењерског одељења Суда ово општинског јавна усмена лицитација за набавку потребне количине обичног негашеног креча потребног за зидање гробница у новом београдском гробљу.

Лицитација ова држаће се на 1000 килограма креча.

Кауција полаже се при лицитацији у 600 динара у готовом новцу или у државним артијама.

Ближи услови могу се видети у поменутој канцеларији сваког радног дана у време канцелариско. —

Из седнице Суда општине Београдске Г.М. 42 9 Фебруара 1887 год. у Београду.

По §. 28 уредбе о кафанама од 25 маја 1864 год. (Збор XVII стр. 172) бакали могу у својим бакалницама продавати отмена вина и ракије, и фабрицирана пића (рум ликера и т. д.) у запечаћеним флашама. Сво то пиће могу и крчмити у својим бакалницама, но само на мале чаше. Бакали немогу никако у бакалницама продавати обично вино, пиво, бермет и теме подобна пића.

По чл. закона о крчмарини од 20 јуна 882 г. у ред бакала долазе и ликерџије који такође смеду крчмити само она пића, која могу и бакали, и са онаким истим ограничењем, с каквим и бакали.

Но како се дознало, да се изложеног прописа законског не придржавају ни бакали ни ликерџије, то је општински суд нашао за нужно да их овим путем опомене, да престазу са крчмењем обичног пића и да фабрицирана пића крчме у својим дућанима само на мале чаше, а никако на ношеће по кућама. ако не желе да их постигне казна, која је за први пут 100, за други 200, за трећи 400 а за сваки поновљен случај 500 дин.

Од суда општине вароши Београда 15 Јануара 1887 год. СМ. 1344 — 1886 г.

ПЕТОГОДИШЊИ ПРЕГЛЕД

УВОЗА СТРАНЕ

(оризатк)

Бројеви.	1882 год.		1883 год.		1884 год.		1885 год.		1886 год.	
	КИЛОГРАМА	ПРОСЕЧ. ЦЕНА	КИЛОГРАМА	ПРОСЕЧ. ЦЕНА	КИЛОГРАМА	ПРОСЕЧ. ЦЕНА	КИЛОГРАМА	ПРОСЕЧ. ЦЕНА	КИЛОГРАМА	ПРОСЕЧ. ЦЕНА
1	Вршна	1 462,352	1,300,075	823 931	768,612	1,112,978				
2	Пасуља	2,21,314	83 261	47,042	11,008	15,019				
3	Јечам	419,432	550,027	419,242	12,792	—				
4	Мелиња	405,508	410,098	80,445	202,305	259,999				
5	Кукурџа	1 121,655	2,794	3,535	—	—				
6	Овса	24,004	25,664	—	—	—				
7	Шпиритуса	248,050	219,385	241 071	141,326	113,827				

ИЗВОЗА СТРАНЕ ЗАЕМЉЕ

1	Жита	1 158,793	1,384,251	360,967	707,185	—				
2	Кукурџа	104 826	—	64,869	131,444	19,340				
3	Јечма	29,648	81,280	362,635	240 637	1,350				
4	Ражи	10,106	25,600	190,321	1,057,123	65,801				
5	Шљива	8 650 462	5,716,144	4,823,294	7 990,244	11,342,179				
6	Ораша	6,487	20,123	37,341	11 961	48 150				
7	Шпшарака	91,086	371,272	66,488	88,488	179,119				
8	Лука црна	12 825	11,362	3,159	—	—				
9	Араџка	183,130	178,297	326 789	85,133	104,267				
10	Кожя оџији к.м.д.а	183 625	243,774	243,800	183,577	184,940				
11	јатшећи	763 255	683,757	452,080	561,781	638,096				
12	јарећи	172 918	132,585	147,602	177,712	188,353				
13	кози	84 572	53,347	43,482	29 368	48 514				
14	кавлака	4,297	9 417	12,528	27,482	15,573				
15	багана	19,457	50,956	6,855	11,431	5 335				
16	телећи	1,093	328	1,268	23	1,216				
17	зеџи	68,796	71,445	95,906	61,510	31,994				
18	јазавца	1,988	2,948	1,143	422	145				
19	лисиџи	5,504	4,498	5,474	1,321	3 214				
20	курјачи	16	15	8	—	9				
21	творова	1,585	1 488	1 157	551	73				
22	куна	329	1,165	664	276	10				
23	видре	36	56	56	27	10				
24	самсаре	150	88	—	—	—				

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

